

7/2007

Edited by Foxit PDF Editor
Copyright (c) by Foxit Software Company, 2004 - 2007
For Evaluation Only.

CENA 45 Kč, 68 Sk • PRO PŘEDPLATNÍK

ES
ČLOVĚKA

Flyball pro každé plemeno

Kamarád ke hrám

„Nebezpečné“ léto

Faraonský pes

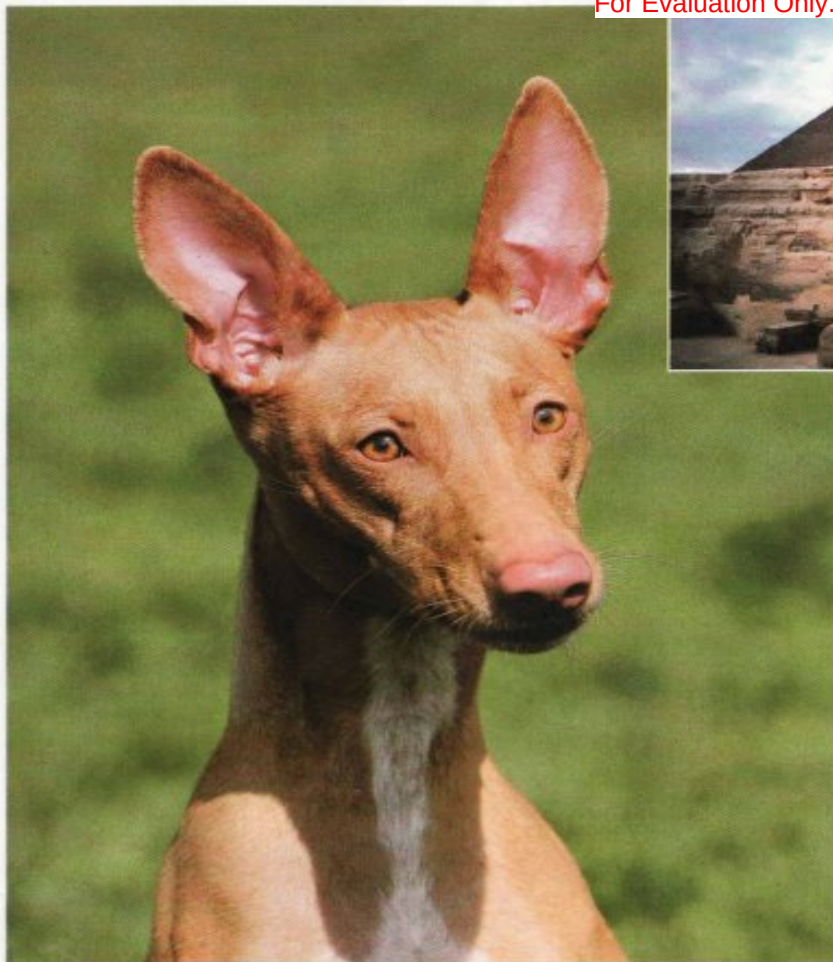
EAGER'S CUP

2007

Mimořádně úspěšní vyslanci

ISSN 0231 - 5424

Na rodném ostrově je znám jako „kelb ta fenek“, což znamená „králíčí pes“, neboť maltští rolníci jej používali k lovu králíků.

Desmond Morris

Pero pravdy

Kynologický svět tedy zná faraonského psa necelých padesát let, historie jeho chovu je však o několik tisíciletí delší. Někdy bývá dokonce uváděno, že jde o nejstarší plemeno psů. Tuto teorii podporují vyobrazení štíhlých psů s velkýma stojícíma ušima, která je možné najít na nástěnných malbách v Horním Egyptě a jejichž vznik je datován do období 3800–3600 let př. n. l. Faraonský pes je spojován s Anubisem – egyptským bohem smrti, který byl znázorňován v podobě psa ležícího na břiše nebo muže se psi či šakalí hlavou. Jeho barva byla vždy černá a velmi často byla doplněna slavnostním zlatým lemováním uší a obojku. Mytologie praví, že Anubis jako věrný přítel doprovázel bohyni jménem Eseta na velmi smutné cestě, při které hledala části těla svého zavražděného manžela. Anubis jí pomohl tělo nejen najít, ale i složit dohromady a vytvořit z něj opět celek. Možná proto byl považován za jednoho z objevitelů balzamování. Anubis také vítal v záhrobí zesnulé

Faraonský pes

Řekne-li se faraon, představí si někdo egyptského krále, někdo krásný román Miky Waltariho *Egyptčan Sinuhet* a jiný Údolí králů nebo egyptské pyramidy. Ten, kdo se pídí po původu slova faraon, zjistí, že vzniklo spojením slov per aa, která v Egyptě označovala velký dům nebo, chceme-li, palác a byla určitým synonymem pro vládu. Postupně se stala titulem uváděným před jménem vládce. Např. ve Wikipedii je možné se dočíst, že „první doložené použití obratu v tomto významu se týkalo Thutmose III. (1479–1425 př. n. l.)“. Kynologové znají ještě jeden význam slova faraon. I v tomto případě jde do určité míry o vládu, protože faraon je láskyplné označení plemene s nevšedním půvabem, které vládne srdcím svých majitelů.

Přestože jeho jméno vychází z titulu egyptských panovníků, nemá faraonský pes ve svém standardu uveden jako zemi půvo-

du Egypt, ale Malty. Jeho novodobá oficiální historie je poměrně krátká. Psát ji začali angličtí kynologové, které zaujali elegantní a ušlechtilí psi používaní na Maltě k lovu králíků. Anglie byla jakýmsi „odrazovým můstkem“ pro vstup faraonských psů mezi známá a uznávaná plemena.

Údaje o tom, kdy se první faraonští psi do Anglie dostali, se poněkud rozcházejí. Někteří autoři zastávají názor, že k tomu došlo na přelomu 19. a 20. století, jiní hovoří o šedesátých letech století minulého. Hans Räber uvádí, že v roce 1963 přišli do Velké Británie dva psi z Malty a v roce 1968 dalších osm jedinců, tentokrát z ostrova Gozo.

V roce 1969 byl založen Klub faraonských chrtů, jehož první prezidentkou byla monacká princezna Antonietta. V roce 1974 plemeno uznal Kennel Club a v roce 1977 se přidala také FCI.

a doprovázel je k aktu, který by se možná dal přirovnat ke křesťanskému poslednímu soudu. Ten prováděl bůh jménem Usirus. Měl k tomu zvláštní pomůcku, takzvané „pero pravdy“, které vypisovalo všechny hříchy spáchané zesnulým v průběhu jeho života.

Bůh, anebo lovec?

Mytologie je zajímavá a určitě hodně napoví. Původ faraonských psů však asi bude prozaičtější. I staří Egypťané potřebovali lovecké psy a právě mezi nimi je možný původ dnešního faraona hledat. Je velmi pravděpodobné, že kromě klasické práce loveckého psa našli předci faraonů uplatnění i v oblastech rituálních. Výše zmíněná vyobrazení dokládají, že plemeno asi opravdu vzniklo ve starém Egyptě a do své nové domoviny, na Maltu, se dostalo až později. Malta je ostrov s bohatými a pohnutými dějinami, kterými prošli Fénici, Kartágo,

▲ Ibizský podengo

Řím, Arabové i Napoleon. Od roku 1800 do roku 1964 pak byla Malta britskou kolonií. Tolik různých národností znamenalo nejen velkou migraci lidí, ale samozřejmě i jejich psů. Vzdálenost mezi Egyptem a Malťou není velká a překonat ji nebyl problém ani pro pradávne mořeplavce. Zvlášť velkými cestovateli byli Fénici a právě jim je nejčastěji přisuzováno, že dovezli na Maltu psy egyptských lovců a vládců. Ve své nové domovině ztratilo plemeno punc psa-boha a stalo se pomocníkem vesničanů. Ti jej nazývali „kelb ta fenek“, což znamená „králíčí pes“. V celkem nezměněné formě se „králíčí pes“ choval po celá staletí a někdy se zřejmě smísl s dalšími podobnými plemeny. Poté, co se plemeno dostalo do Anglie, přestal novým chovatelům název „králíčí pes“ vyhovovat. A protože šlo o lidi vzdělané, nešla jim podoba s vyobrazením boha Anubise a starých egyptských psů a nazvali jej faraonským chrtem. Kruh se uzavřel a plemeno je sice ve své původní domovině spíše návštěvníkem, ale díky svému jménu s ní zůstalo natrvalo spojeno.

▲ Typický představitel faraonského psa

Nosem nebo očima

Zhruba před padesáti lety tedy faraon pomyslně vystoupil ze zapomnění a začal si po celém světě hledat své příznivce. Nehledal jen ty správné majitele, ale i svoje oficiální jméno. Původně byl považován za chrta a byl nazýván faraonským chrtem. Konkrétně byl řazen mezi psy nazývané mediteránní chrti. Slovník cizích slov odhalí, že mediteránní vlastně znamená středomořský, a pokud se podíváme do kynologické literatury, zjistíme, že středomořských chrtů je mnoho a že mají zvláště z pohledu exteriéru s faraonem hodně společného. Jako příklad je možné uvést např. ibizského podenga a také plemeno, které je faraonským psům velmi podobné – sicilského chrta. Postupem doby se začaly vést spory o to, zda je půvabné ušaté plemeno svým původem chrt nebo honič. Pradávný rozdíl mezi oběma skupinami spočíval ve stylu práce. Chrt lovil pomocí zraku, honič pracoval s nízkým nosem. Nakonec došli moudří lidé k závěru, že faraon je více honičem než chrt. Jeho zařazení do FCI skupiny č. VI. však zabránila změna předstev o tom, jak správný honič vypadá. Z dnešního pohledu to je vytrvalý pes, kterého charakterizují převislé

▲ Sicilský chrt (vlevo) a faraonský pes se liší hlavně velikostí

Faraonský pes

Standard FCI č. 248 z 9. 8. 1999

Země původu: Malta

Patronát: Velká Británie

Datum publikace originálního platného standardu: 24. 6. 1987

Použití: Ostražitý, nadšený lovec, zvěř následuje čichem a zrakem, na krátkou vzdálenost se rovněž výborně orientuje sluchem.

Klasifikace FCI: Skupina 5 – špicové a primitivní plemena, sekce 6 – původní plemena, bez zkoušky z výkonu.

Celkový vzhled: Středně velký pes s hrdým postojem a čistými liniemi. Elegantní, přesto silný pes. Pohyb je velmi rychlý a volný. Ostražitý výraz.

Povaha: Pozorný, inteligentní, přátelský, oddaný a hravý pes.

Hlava: Čenichová partie o málo delší než mozkovna. Temeno lebky je paralelní s linií tlamy, celá hlava pak při pohledu z profilu i shora připomíná tupý klín. Lebka dlouhá, suchá a dobře formovaná. Stop nepřítlný výrazný. Nosní houba vždy masové barvy, splývá se srstí.

Čelisti/zuby: Silné čelisti se silnými zuby. Nůžkový skus, tj. horní řezáky a špičky těsně překrývají spodní. Zuby jsou zasazeny kolmo v čelistech.

Oči: Jantarové barvy, splývají s barvou srsti. Ovalního tvaru, středně hluboko nasazené, s pozorným, inteligentním výrazem.

Uši: Středně vysoko nasazené. V afektu vztyčené, ale velmi pohyblivé. Uši jsou široké u základny, jemné a velké.

Krk: Dlouhý, stíhlý, svalnatý a mírně prohnutý. Suchá linie hrdla.

Trup: Pružný, s téměř rovnou hřbetní linií. Délka těla od špičky hrudní kosti ke kyčelní kosti je mírně větší než výška v kohoutku. Zád mírně spádité od beder k nasazení ocasu. Hrudník hluboký, dosahuje až k loktům. Dobře klenutá žebra. Přiměřeně vtažené břicho.

Ocas: Středně vysoko nasazen, poměrně široký u kořene a zužující se ke špičce (bičovitý tvar). V klidu dosahuje k hlezennímu kloubu. V akci nesen vysoko a prohnutý. Neměl by být nesen mezi zadními končetinami. Sroubovitý ocas je nežádoucí.

Hrudní končetiny: Rovné a paralelní. Rameno silné, dlouhé a dobře uložené. Loket těsně přiléhající k hrudníku. Nadprstí silné.

Pánevní končetiny: Silné a svalnaté. Paralelní při pohledu ze zadu. Koleno středně zaúhlené. Bérce dobře vyvinuté.

Tlapky: Silné, dobře vyklenuté prsty, pevné polštářky. Nejsou vtočené dovnitř ani vytočené ven. Dobře vyvinuté polštářky. Paspárky mohou být odstraněny.

Pohyb: Volný a plynulý. Hlava je nesená poměrně vysoko. Prostorný pohyb bez zjevné námahy. Končetiny i tlapky by se měly pohybovat paralelně v linii těla, jakékoli vybočování či „vysoký krok“ jsou velmi nežádoucí.

Srst: Krátká a lesklá od jemné a přiléhle k pokožce drsné, bez dlouhých chlupů.

Barva: Pálená nebo temně pálená s následujícími bílými znaky. Bílá špička ocasu je silně preferovaná, bílá hrud („hvězda“), bílé tlapky. Tenký bílý pruh uprostřed obličeje je přijatelný. Bílé skvrny jinde na těle než je uvedeno jsou nežádoucí.

Výška: Psí: ideálně 56 cm (56 – 63,5 cm), feny ideálně 53 cm (53 – 61 cm)

uši. Faraon vytrvalý je, jeho uši však převislé nejsou. Proto nakonec padl verdikt, že faraonský chrt je přejmenován na faraonského psa a bude v nomenklatuře FCI zařazen mezi původní plemena do skupiny č. V. Jako země původu je uváděna Malta a Velká Británie má z pohledu FCI nad faraonským psem patronát.

První byl Eben Dag

Pokud někdo listuje starými katalogy, najde faraony na našich výstavách v seznamu vystavovaných plemen až koncem osmdesátých let. První do české plemenné knihy zapsaný příslušník plemene se jmenoval Chasséllis Ishtar a pocházel z chovatelské stanice paní Cassélli ze Švédska. Za ním následoval další pes Neos du Wicks Team a dvě fenky Nawa du Wicks Team a D'Pharaoh du Croquet. Všichni uvedení jedinci se mohou pyšnit mnoha tituly včetně mezinárodního šampionátu krásy, a co je zajímavé, všichni mají i dostihovou licenci. Uvedené vysoce kvalitní, tedy ještě faraonské chrtů dovezla paní Dagmar Nebeská a položila tak základ chovatelské stanice Eben Dag, tedy první chovatelské stanice plemene u nás.

V současné době se v České republice ročně zapisuje asi dvacet jedinců. Z hlediska počtu štěňat je možné za rekordní považovat rok 2004, ve kterém přibýlo v plemenné knize 41 psích novorozenců.

Úroveň našich faraonů je více než slušná a rozhodně na výstavách hovoří spíše o drobných nedostatecích než o hrubých vadách. Spolu s dalšími plemeny je chován v Klubu faraonských psů (www.faraon.klub.cz). Podmínky pro zařazení do chovu zahrnují požadavky na bonitaci, výstavní hodnocení a dostihovou nebo coursingovou licenci. To, že klub přemýšlí nad nepřetěžováním chovných jedinců, a to zejména fen, dokazují požadavky na věk, které jsou nad rámec obecně platných předpisů.

Hrdý, chytrý nebo elegantní?

Pokud by chtěl někdo hledat správný výraz, který by faraonského psa charakterizoval, bylo by asi nejlepší použít slova hrdý, elegantní a suchý. Výraz „suchý“ v tomto případě nemá co do činění s vlhkostí, ale vyjadřuje konstituční typ plemene, pro který jsou typické dlouhé a spíše ploché kosti, pevné dlouhé svaly, jemná pevně přiléhající kůže bez laloků či záhybů, poměrně dlouhý krk, snadná pohyblivost a jasně vyjádřený pohyblivý výraz. U suchého konstitučního typu i laik, aniž by se podíval pod břicho pozná, kdo je holčička a kdo chlapeček.

Faraon je středně velký pes (pes cca 56 cm, fenka cca 53 cm v kohoutku), ze kterého ušlechtilost přímo číší. Je to ušlechtilost krásně a rychle se pohybujícího tvora bez známek slabosti či přešlechtnění. Hlava je v rovnováze se stavbou těla suchá, jakoby čistě řezaná, bez výrazného stopu. Čenichová partie je nepatrně delší, a přestože nepostrádá sílu, není hrubá. Jako celek hlava připomíná tupý klín. Nosní

▲ Typický „klínovitý“ tvar hlavy

houba je masové barvy a v podstatě splývá s barvou srsti. Oválné oči mají ostrý a inteligentní výraz a překrásnou jantarovou barvu.

Typickým plemenným znakem jsou uši. Jsou středně vysoko nasazené a u základny široké. Chrupavka ušního boltce je sice tenká, ale pevná a pokud pes uši vztyčí, vzniká dojem, že skrz ni proniká světlo. Faraon dokáže nesením a pohybem ucha dát jasně najevo, co si myslí. Neodolatelná jsou štěňata, která vypadají, jakoby měla uši dospělého psa a čekala, až k nim tělo doroste.

Na tom, že faraon působí velmi hrdě, se zcela určitě podílí utváření jeho krku. Je poměrně dlouhý, štíhlý, ale ne slabý a linie šije je mírně prohnutá. Je výborně osvalený a umožňuje psovi nést hlavu s důstojností královny Nefertiti. Krk plynuje zapadá do ramen a v čisté linii přechází do takřka rovného hřbetu. Zád' je úměrně dlouhá, mírně spádovitá a svým utvářením je podkladem pro tak významné postavení i zaúhlení pánevních končetin. O ocasu faraona se říká, že má bičkovitý tvar. V místě nasazení je poměrně široký a postupně se zužuje. Svou délkou zasahuje zhruba k hlezennímu kloubu. V klidu nese pes ocas svěšený,

pokud je však v akci, zvedá jej nad úroveň hřbetu. Trup jako celek působí velmi pružným dojmem. Hrudník je dostatečně hluboký, takže poskytuje prostor životně důležitým orgánům. Spodní linie těla se směrem ke slabinám lehce zvedá. Faraon je zkrátka štíhlý pes.

Hrudní končetiny jsou rovné, přední fronta pravidelná a rovnoběžná. Korektní zaúhlení hrudních končetin je podloženo výrazným předhrudím a poměrně dlouhou a správně uloženou ramenní kostí a lopatkou. Lokty v postoji i v pohybu dobře přiléhají k hrudníku a nadprstí je kolmé a pevné. Pánevní končetiny jsou výrazně osvalené, rovnoběžně postavené a spíše jen středně zaúhlené. Faraon má zkrátka jiné zaúhlení než německý ovčák. Celkově působí hrudní i pánevní končetiny dojmem síly, nikoli však hrubosti. Faraon je spíše představitel psí lehké atletiky než kulturista nebo vrhač koule. Na rozdíl od některých jiných chrtů má faraonský pes v pohybu hlavu nikoliv nataženou vpřed, ale poměrně vysoko nesenou. Končetiny se pohybují volně, aniž by při tom vybočovaly do stran. Jako celek působí pohyb faraonského psa velmi přirozeným a plynulým dojmem, který by jakékoliv „parádičky“, jako je např. krok lipicána, narušovaly.

Srst faraona je krátká a lesklá. Její barva je označována jako pálená. Velmi žádoucí je bílá špička ocasu, další bílé znaky mohou být na hrudi (hvězda) nebo na tlapkách. Tolerován je bílý pruh uprostřed obličejové partie hlavy. Bílé znaky na jiných partiích těla jsou považovány za chybu.

Tělo a duše jedno jsou

Faraon je překrásný pes s neopakovatelným půvabem. Ten vychází nejen z celkové stavby plemene, ale hlavně z jeho povahy. Standard říká, že to je: „Ostražitý, nadšený lovec, zvěř následuje čichem a zrakem, na krátkou vzdálenost se rovněž výborně orientuje sluchem a je také pozorný, inteligentní, přátelský, oddaný a hravý.“

Majitelé a chovatelé faraonů své plemeno občas s trochou nadsázky pomlouvají a říkají, že se umí chovat jako kašpárek. Faraon je zkrátka velmi aktivní pes, který potřebuje pohyb, rychlost a radost. Na gauči u televize určitě spokojený nebude. Pravda je, že povaha tohoto plemene není úplně jednoduchá. Faraon má v sobě něhu kombinovanou s určitou opatrností. Není záudný a není agresivní, ale pokud se dostane do stresu, raději prostředí, které mu vadí, opustí. Rozhodně to není pes, kterému by vyhovovalo tvrdé zacházení. Jeho výchova musí být důsledná, ale spíše laskavá. S křikem a bitím by u něj nikdo nepochodil. Někdy se zdá, že si faraonský pes z dob dávno minulých přinesl od Usiruse pero pravdy. S jeho pomocí dokáže odhalit, jaký člověk je a podle toho s ním jednat.

Text: Vladimíra Tichá
Foto: Jan Tichý

